

## **Avukat Mehmet Pehlivan'ın hukuka aykırı olarak tutuklanması ve Türkiye'de avukatlık mesleğine yönelik artan baskılar**

Bizler, aşağıda imzası bulunan uluslararası hukuk ve insan hakları örgütleri, tutuklu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı (İBB) Ekrem İmamoğlu'nun savunma avukatı olan Av. Mehmet Pehlivan'ın keyfi olarak tutuklanmasını ve Türkiye'de avukatlık mesleğine yönelik artan misillemeleri güçlü bir biçimde kınıyoruz. Avukatları mesleki çalışmaları ve ifade özgürlüğü haklarını kullanmaları nedeniyle hedef alan bu uygulamalar, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne doğrudan saldırıdır ve adalete erişimi engellemektedir.

### **I. Av. Mehmet Pehlivan'ın hedef alınması, yargılanması ve tutuklanması**

İstanbul Barosu üyesi ve İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun savunma avukatı olan Av. Mehmet Pehlivan 2025 yılı başından bu yana devamlı yargı tacizine maruz kalmaktadır:

- Pehlivan polis tarafından gözaltına alındı, muğlak ve temelsiz iddialarla sözde “kara para aklama” suçu (TCK 282) ile suçlandı. 28 Mart 2025 tarihinde, uluslararası avukatlık çalışmalarını yürütebilmesini engelleyen seyahat yasağı da dahil adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.
- Pehlivan, Mart ve Nisan 2025'te, Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) hazırladığı, müvekkili Ekrem İmamoğlu'nun üniversite diplomasının iptaliyle sonuçlanan ve kararın kesinleşmesi haline İmamoğlu'nun cumhurbaşkanlığı adaylığını engelleyecek olan raporunu kamuya açık olarak eleştirmesinin ardından hedef alındı. Pehlivan, raporun asılsız olduğunu ve gizlenen resmi belgelere ve saklanan bilgilere dayanarak hukuka aykırı olarak hazırlandığını açıkladı. Mart ayında, raporu imzalayan üç YÖK üyesi, Pehlivan hakkında suç duyurusunda bulundu. Bunun üzerine, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Nisan ayında Pehlivan hakkında “hakaret” ve “adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs” suçları (TCK Madde 125 ve 288) da dahil çeşitli suçlamalarla soruşturma başlatarak Av. Pehlivan'ı ifadeye çağırdı. Bu suçlar, 13 yılın üzerinde hapis cezası öngörmektedir.
- Mayıs 2025'te, hükümet yanlısı medyada çıkan haberlerde, “etkin pişmanlık” hükümlerinden yararlanmak isteyen bir kişinin ifadesine dayanarak Pehlivan ve Ekrem İmamoğlu'nun bir diğer avukatı Kemal Polat hakkında “tanığı etkilemeye teşebbüs” (TCK Madde 277) suçundan soruşturma başlatıldığı iddia edildi.
- 19 Haziran 2025 tarihinde, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın ifadeye çağırması üzerine Pehlivan bizzat adliye gitti ve burada kendisine, hakkında bir soruşturma açıldığı bildirildi. Savcılığa, Avukatlık Kanunu'nun 58. Maddesi uyarınca Adalet Bakanlığı'ndan soruşturma izni istenmesi gerektiğini hatırlattı. Savcılık bu gerekliliği göz ardı ederek sulh ceza hakimliğinden tutuklama talep etti. Ardından, Pehlivan, yalnızca hukuki temsilin temel bir bileşeni olan, hukuki savunma stratejilerinin meşru koordinasyonu niteliğindeki faaliyetleri nedeniyle sözde “suç örgütü üyeliği” suçundan (TCK Madde 220/2) tutuklandı.

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun Mart ayında cezaevine gönderilmesinden bu yana, Av. Pehlivan hükümet yanlısı medyada devamlı mesleki ve kişisel bütünlüğü hedef alınarak sürekli bir tacize maruz bırakılmaktadır. Bugüne kadar, cebir, şiddet veya hukuksuz bir fiile ilişkin hiçbir kanıt sunulmadı. Hakkındaki son soruşturma, avukatların meslekleriyle ilgili

eylemlerinden ötürü siyasi güdümlü soruşturma ve yargılamalarla karşı karşıya kalmasını önlemeyi amaçlayan bir güvence olan Avukatlık Kanunu'nun 58. Maddesi uyarınca Adalet Bakanlığı'ndan istenmesi gereken soruşturma izni olmaksızın açıldı.

Ekrem İmamoğlu'nu temsil eden ya da aynı dosyada görev yapan avukatlar - Kemal Polat, Serkan Günel, Kazım Yiğit Akalın ve Yiğit Gökçehan Koçoğlu'nun da aralarında bulunduğu - Mart ayından bu yana sistematik olarak hedef alınması, bu avukat grubunun mesleki çalışmalarını meşru bir biçimde yerine getirmelerini engellemeye yönelik açık bir müdahale modeline işaret etmektedir ve müvekkillerinin adil yargılanma hakkını tehdit etmektedir.

## II. Hukuk mesleğine ve meslek örgütlerine yönelik devam eden misillemeler

Pehlivan ve diğerlerine yönelik baskılar münferit değil, Türkiye genelinde avukatlara karşı yürütülen daha kapsamlı ve sistematik bir baskı kampanyasının bir parçasıdır. Uluslararası hukuk ve insan hakları camiası daha önce yayımladıkları iki ortak açıklama ile bu örütüye dikkat çekmişti<sup>1</sup>:

- İstanbul Barosu, Aralık 2024'te yayımladığı, Kürt medya kuruluşları için çalışan Türkiye'den iki gazetecinin Suriye'de öldürülmesine ilişkin bağımsız bir soruşturma çağrısında bulunan basın açıklaması nedeniyle hukuk ve ceza davalarıyla karşı karşıyadır. Savcılık, Baro Başkanı İbrahim Kaboğlu ve on yönetim kurulu üyesine sözde “terör örgütü propagandası yapmak” ve “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak” suçlarını isnat ederek haklarında 12 yıla kadar hapis ve siyasi yasak talep etmektedir. Bununla birlikte, Avukatlık Kanunu Madde 77/5 uyarınca görevden alınmaları istemiyle bir hukuk davası devam etmektedir.
- İstanbul Barosu yönetim kurulu üyesi Fırat Epözdemir, 23 Ocak 2025 tarihinde Avrupa Konseyi kurumlarına yaptığı savunuculuk ziyaretinden dönüşünde gözaltına alınarak 25 Ocak 2025'te keyfi olarak tutuklandı. 29 Mayıs 2025 tarihine kadar tutuklu kaldı ve hâlâ adli kontrol altındadır.
- Mart 2025'te İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından başlayan protestolar sonrasında, İzmir Barosu'nun eski başkanının da aralarında bulunduğu çok sayıda avukat, protestoculara destek oldukları ve hukuki yardım sağlamaya çalıştıkları için gözaltına alındı.
- Avukatların müvekkillerine erişimleri engellenmekte, mahkeme salonlarına girmelerine izin verilmemekte veya bazı kilit duruşmalardan ancak duruşmalar bittikten sonra haberdar edilmişlerdir. Bazı vakalarda yetkililer, gözaltına alınan veya tutuklanan kişilerin kimliklerini, nerede tutulduklarını ve bulundukları yerleri hakkında kendilerine bilgi verilmemiş ve bu durum müvekkillerine dair zorla kaybetme kaygılarının oluşmasına neden olmuştur.

Bu misillemeler, yetkililerce avukatların ve baroların bağımsızlığını zayıflatmak, insan hakları savunucularını sindirmek ve siyasi tutukluların ve sivil toplum temsilcilerinin adalete erişimini engellemek için sarf edilen sistemli çabaları ortaya koymaktadır.

---

<sup>1</sup> <https://www.turkeylitigationssupport.com/blog/2025/1/31/ulcejp5ispcybk0twdn80rjvu4mmy> ve <https://www.turkeylitigationssupport.com/blog/2025/4/14/trkiye-avukatlk-mesleine-ynelik-saldrilar-kabul-edilemez>

### III. Uluslararası hukuk standartlarına aykırılık

Pehlivan'ın, İstanbul Barosu'nun ve diğer çok sayıda avukatın hedef alınması, bir dizi bağlayıcı uluslararası insan hakları standardını ihlal etmektedir.

Avukatlar, mesleki görevleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri eylemlerden ötürü tacizle karşı karşıya kalmamalıdır ve cezalandırılmamalıdır (*Avukatların Rolüne İlişkin BM Temel İlkeleri, 16. İlke; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin (2000)21 Sayılı Tavsiye Kararı, I. İlke, 1 ve 4. paragraflar; Avukatlık Mesleğinin Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Madde 9*).

Avukatların ifade, örgütlenme ve barışçıl toplanma özgürlüğü garanti altına alınmalı; avukatlar müvekkilleriyle veya müvekkillerinin amaçlarıyla özdeşleştirilmemelidir (*BM Temel İlkeleri, 23. ve 18. İlkeler; Avrupa Konseyi Avukatlar Sözleşmesi, Madde 6 ve 7*).

Barolar ve avukatların meslek örgütleri bağımsız ve kendi kendini yöneten yapılar olmalı ve hukuk ve insan hakları ihlalleri konularında açıklamalarını misilleme veya fesih kaygısı taşımadan yapabilmelidirler (*BM Temel İlkeleri, 24. İlke; Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı, V. İlke, 1 ve 4. paragraflar; Avrupa Konseyi Avukatlar Sözleşmesi, Madde 4 ve 7*).

Pehlivan ve diğer avukatlar hakkındaki temelsiz soruşturmalar, davalar ve keyfi tutuklama kararları ve İstanbul Barosu üyelerine yönelik yargı tacizi bu güvenceleri ihlal etmekte ve Türkiye'de hukuk mesleğinin kurumsal bütünlüğünü ve bağımsızlığını tehdit etmektedir. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu *Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi*'nin 19., 22. ve 14. Maddeleri ile *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*'nin 6., 10., ve 11. Maddelerine aykırı olarak ifade, örgütlenme, barışçıl toplanma özgürlüğü hakları ve adil yargılanma hakkını zayıflatmaktadır.

### IV. Çağrılar

Biz, aşağıda imzası bulunan hukuk ve insan hakları örgütleri olarak hızlı ve eşgüdümlü adımların atılması yönünde çağrıda bulunuyoruz.

Türkiye hükümetine;

- Av. Mehmet Pehlivan derhal ve koşulsuz serbest bırakılmalı, mesleki çalışmaları veya ifade özgürlüğü hakkı ve insan haklarını barışçıl kullanımıyla nedeniyle hakkında açılan bütün soruşturmalar ve davalar düşürülmelidir.
- İstanbul Barosu ve hak temelli savunuculuk yapan diğer barolara yönelik tüm hukuki ve cezai süreçlere son verilmelidir.
- Avukatların keyfi gözaltılar, tutuklamalar, seyahat yasakları ve gözetim de dahil çeşitli yollarla sindirilmeye çalışılmasına ve taciz edilmesine son verilmelidir.
- Avukatlık Kanunu'nun 58. Maddesi'ne uyulması sağlanmalı ve hukuk mesleğini ve örgütlerini koruyan uluslararası standartlara saygı gösterilmelidir.

Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'ne;

- Av. Mehmet Pehlivan'ın tutuklanması ve Türkiye'de avukatlara yönelik daha geniş çapta gerçekleştirilen misillemeler alenen kınanmalıdır.

- Türkiye yetkilileri ile mevcut tüm diplomatik ve izleme mekanizmaları aracılığıyla temasa geçilerek hukuk mesleği güvencelerine saygı gösterilmesi talep edilmelidir.
- Acil temaslarda bulunulmalı, izleme faaliyetleri yapılmalı ve Türkiye'ye gözlem heyetlerinin gönderilmesi değerlendirilmelidir.
- Bağımsız barolar ve insan hakları avukatları duruşma gözlemi, hukuki yardım ve uluslararası savunuculuk yoluyla desteklenmelidir.

Av. Mehmet Pehlivan, İstanbul Barosu ve Türkiye'de insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü savunan tüm avukatlarla tam dayanışma içinde olduğumuzu ifade ediyoruz. Avukatların yargılanması yalnızca kişi özgürlüğüne müdahale değil, bizzat adalete ve hukukun üstünlüğüne yönelik bir tehdittir.

**İmzacılar (alfabetik sıra ile):**

1. Amnesty International
2. Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE)
3. Defense Commission of the Barcelona Bar Association
4. Défense Sans Frontière-Avocats Solidaires (Lawyers Without Borders - Solidarity Lawyers, DSF-AS)
5. Deutscher Anwaltverein (German Bar Association, DAV)
6. European Association of Lawyers for Democracy and World Human Rights (ELDH)
7. European Criminal Bar Association (ECBA)
8. Fédération des Barreaux d'Europe (European Bars Federation, FBE)
9. Foundation Day of the Endangered Lawyer
10. Human Rights Institute of the Brussels Bar Association
11. Indian Association of Lawyers
12. International Bar Association's Human Rights Institute (IBAHRI)
13. International Commission of Jurists (ICJ)
14. International Federation for Human Rights (FIDH), in the framework of the Observatory for the Protection of Human Rights Defenders
15. Law Society of England and Wales (LSEW)
16. Lawyers for Lawyers
17. Lawyers' Rights Watch Canada (LRWC)
18. National Union of People's Lawyers (NUPL)
19. New York City Bar Association
20. Turkey Human Rights Litigation Support Project (TLSP)
21. World Organisation Against Torture (OMCT), in the framework of the Observatory for the Protection of Human Rights Defenders